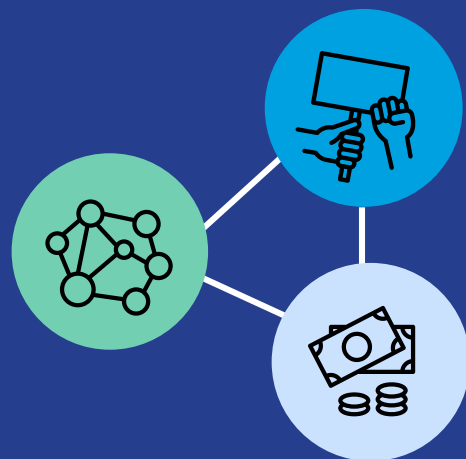


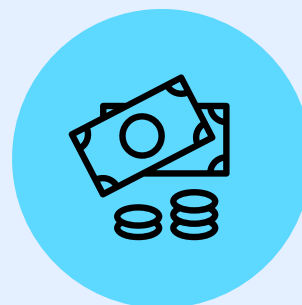
POLICY BRIEF

Skatte- konvensjon



1. Introduksjon

Per i dag finnes det ikke et globalt regelverk for internasjonal skatt, men i stedet over 3500 bilaterale skatteavtaler, diverse institusjoner og initiativer. Dette skaper et komplekst system med mange smutthull, som selskaper og rike enkeltpersoner enkelt kan utnytte for å minimere skatt. Multinasjonale selskaper og rike individers skattetriksing¹ vil føre til globale skattetap på 4,8 tusen milliarder USD de neste ti årene, ifølge Tax Justice Network.²



På samme tid står verden overfor enorme utfordringer med økende global ulikhet og katastrofale klimaendringer. Skattesystemet er ett av de sterkeste virkemidlene vi har i møte med begge. Sivilsamfunnet i Norge mener at løsningen er en **rammekonvensjon om internasjonalt skattesamarbeid under FN.**

FN er den eneste arenaen hvor alle verdens land kan samles og forhandle på likefot. Dette er kritisk for å komme fram til løsninger som tar **hensyn til alle lands utfordringer og behov.** Arbeidet har fått momentum siden slutten av 2022, da FNs generalforsamling kom til konsensus om å styrke skattesamarbeid og utrede mulighetsrommet for dette. Vedtaket ble fulgt opp av en resolusjon i november 2023, som ba om forhandlinger om en rammekonvensjon om skattesamarbeid i FN. Resolusjonen ble vedtatt med flertall, og 2024 markerer dermed startskuddet for en ny era for internasjonalt skattesamarbeid.

2. Bakgrunn

2.1 Skatt og internasjonalt samarbeid fra 2000 til 2015

Anerkjennelsen av svakhetene ved det internasjonale skattesystemet går tilbake til 1970-tallet, men skjøt fart ved starten av 2000-tallet.³ FN var allerede i 2001 tydelige på behovet for et mer helhetlig og omfattende regelverk på internasjonal skatt. FNs første høynivåpanel på finansiering for utvikling (FfD) anbefalte den gang utredningen av en **internasjonal skatteorganisasjon**.⁴ Ambisjonen var å opprette et offisielt organ for å samle informasjon, identifisere trender og problemer, utarbeide rapporter, tilby teknisk assistanse og bidra til utviklingen av nye internasjonale normer for skattepolitikk og administrasjon.

Forslaget møtte stor motstand, og endte i et kompromiss med opprettelsen av **FNs ekspertkomité på skatt**.⁵ Komiteen eksisterer den dag i dag, men har i stor grad vært begrenset til å utarbeide tekniske råd med begrenset politisk påvirkningskraft.

Samtidig som problemet fikk større plass i FN, initierte Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (**OECD**) et **økt samarbeid for å motvirke**

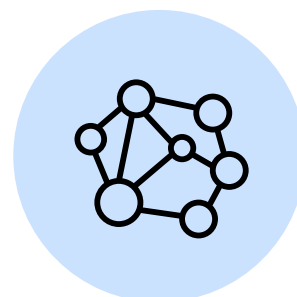
skadelig skattetriksing.⁶ OECD hadde allerede robust teknisk kompetanse på området, både fra utarbeidelse av regelverk om internprising og med deres modellavtale på skatt, som er opphavet til et flertall av verdens bilaterale skatteavtaler. Etter 2010 utvidet OECD samarbeidet til å inkludere ikke-medlemsland, noe som har gitt tiltakene større effekt og relevans.

FN fortsatte imidlertid å være en arena for diskusjoner om internasjonalt skattesamarbeid. Spesielt viktig var den **tredje konferansen om FfD i Addis Abeba**, hvor forslaget om å forankre skattesamarbeid i FN igjen ble løftet fram.

Forslaget nådde ikke fram, i stor grad som resultat av **OECD-landenes motstand**. Likevel sto skattesamarbeid høyt på Addis Abeba Action Agenda (AAAA), og viktigheten av helhetlig skattesamarbeid for å adressere de globale utfordringene med ulovlig kapitalflyt og skattetriksing fikk en sentral plass blant løsningene for å finansiere fremtidens utvikling.

2.2 Skattesamarbeid i OECD

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) har spilt en sentral rolle i å forme internasjonal skattepolitikk og praksis siden 1960-tallet. Det følgende er en kort oversikt over de mest betydningsfulle milepælene i OECDs arbeid med skatt:



1961: OECD grunnlegges av en gruppe land fra Vest-Europa og Nord-Amerika, med mål om å fremme politikk for økonomisk og sosial velferd over hele verden. Samtidig har OECD alltid vært en regional gruppe som jobber for sine medlemmers interesser.

1963: Den første versjonen av OECDs modellskatteavtale publiseres, med formål å unngå dobbeltbeskatning og skatteunndragelse.

1998: OECD-rapporten “Harmful Tax Competition: An Emerging Global Issue”, identifiserer skadelig skattekonkurranse som en trussel mot staters skatteinntekter og økonomisk suverenitet.⁷ Dette markerte starten på OECDs arbeid for å motvirke skatteparadiser og skatteunndragelse mer direkte.⁸

2008–2009: Finanskrisen gir økt fokus på skatteunndragelse og behovet for bedre internasjonalt skattesamarbeid. G20-landene relanserer samarbeidsgruppen **Global Forum** on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (Global Forum).

2013: BEPS-prosjektet (Base Erosion and Profit Shifting) lanseres for å forhindre multinasjonale selskapers skattetriksing. Målet er å hindre selskaper i å utnytte hull i internasjonale regler og forskjeller mellom nasjonale skattesystemer for å redusere sin skatt.

2015: BEPS-rapporten publiseres med 15 handlingspunkter og minimumsstandarder, inkludert automatisk informasjonsdeling mellom land (Common Reporting Standard, CRS) og større åpenhet om selskapers aktivitet (Land-for-land-rapportering, LLR).⁹

2016: Inclusive Framework on BEPS (IF) etableres som en samarbeidsgruppe med rundt 100 land for å implementere BEPS-anbefalingene.

2021: IF lanserer topilaravtalen – en historisk avtale mellom 137 land og jurisdiksjoner for å takle utfordringer knyttet til digitalisering og globalisering av økonomien.¹⁰

2021–2023: Arbeidet med implementering av den globale minimumsskatten (Pilar 2) og i nasjonal lovgivning pågår. EU setter krav om implementering innen utgangen av 2023, og land som Norge følger opp med lovforslag om suppleringskatt i desember 2023.¹¹

2024: Pilar 1 er fortsatt under forhandling, mens G20 begynner utredning av en global minimumsskatt for dollarmilliardærer under Brasils formannskap.

2.3 Topilaravtalen

Topilar-avtalen er et todelt rammeverk for global skattereform med mål om å forbedre eksisterende regelverk som ikke er tilpasset en mer global og digitalisert verdensøkonomi.

Avtalen består av to hoveddeler:¹²

A. Pilar 1 – fordeling av selskapsoverskudd

Omfordeler en andel av overskuddet til store multinasjonale selskaper til markedsstaten (Amount A) og standardiserer pris for visse interne transaksjoner knyttet til distribusjon og markedsføring (Amount B). Gjelder selskaper med over 20 milliarder euro i omsetning, og lønnsomhet over 10 prosent.

B. Pilar 2 – global minimumsskatt på 15%

Et regelverk for å sikre en skattesats på minst 15% for store multinasjonale selskaper med over 750 millioner euro i omsetning. Selskaper som ikke skattlegges til minimum skal bli pålagt en suppleringskatt lik differansen mellom effektiv skatt og 15%. Retten til å pålegge suppleringskatten følger et hierarki av tre ulike regelsett:

Regel om **nasjonal suppleringskatt**: hvert land kan inkludere en suppleringskatt i nasjonalt lovverk

Regel om **skatteinkludering** (Income Inclusion Rule, IIR): land der det lavt beskattede selskapet er hjemmehørende kan pålegge suppleringskatt

Regel om **skattefordeling** (Undertaxed Profit Rule (UTPR)): land der konsernet har aktivitet kan pålegge suppleringskatt dersom 1. og 2. ikke har pålagt egen skatt

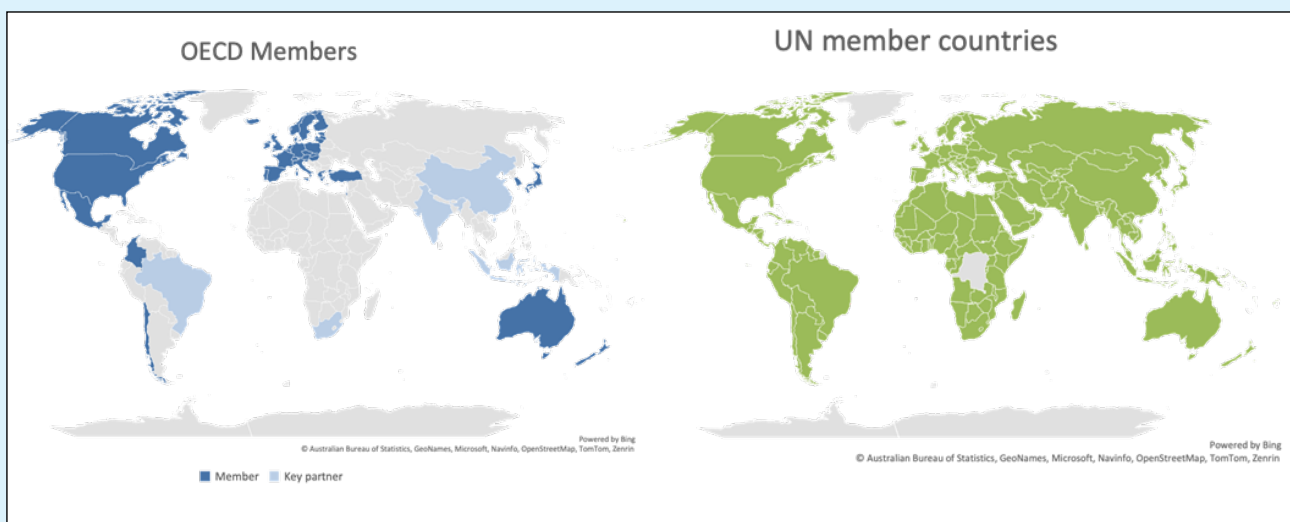
2.4 Svakheterne med skattesamarbeid i OECD¹³

A. Mangel på demokratisk deltakelse og mandat

OECD består av 38 økonomisk utviklede land som representerer en liten del av verdensbildet. Selv i samarbeidsfora utviklet for deltakelse utenfor OECDs medlemsmasse (Global Forum, Inclusive Framework), har OECD-landene stor påvirkning og beslutningsprosessene er strukturert slik at ikke-medlemmer sjeldent får en stemme. Dette betyr at løsningene ofte reflekterer deres interesser, heller enn å være de globale og inkluderende løsningene som kreves for å adressere svakheterne i dagens internasjonale skattesystem.

B. OECD-landene toppe selv listen over skattetriksing

Forskning fra Tax Justice Network fra de siste ti årene viser at OECD-landene selv er ansvarlige for store deler av skattetap globalt.¹⁴ I 2023 estimerer de at så mye som 70% av tap fra overskuddsflytting og opp til 90% skatteunndragelse kan spores tilbake til selskaper og enkeltpersoner fra OECD-land.¹⁵ Dette svekker organisasjonens **legitimitet** som en aktør som vil hindre global skattetriksing.



Bilde 1: sammenligning OECD og FN-medlemsland

C. Frivillig vedtakelse og mangel på håndhevelse

OECDs politiske løsninger er sjeldent juridisk bindende, og fraværet av tydelige håndhevingsmekanismer og sanksjoner gjør det lett å slippe unna uten å bli holdt ansvarlig, til tross for at landene forpliktet seg politisk til implementering ved deltakelse i prosessene.

E. Skjevheter innbakt i implementeringen

Ti år etter begynnelsen av BEPS-prosjektet, har ikke OECDs arbeid ført til store reduksjoner i skattetriksing.¹⁷ Selv om både BEPS og topilaravtalen var ambisiøse, har prosessen med å fastslå detaljer og de tekniske løsninger ført til kompromisser og smutthull. To korte eksempler:

- **Common Reporting Standard (CRS) for automatisk informasjonsutveksling av bankkontoinformasjon:** over 110 land deltar, men verdens største finanssenter – USA – er ikke med. En stor andel afrikanske land har verken kapasitet til å dele eller motta informasjonen, til tross for å være blant landene med størst andel verdier plassert offshore eller i skatteparadis.¹⁸
- **OECDs land-for-land-rapporteringsdirektiv:** krever innsamling av data fra bare 10–15% av multinasjonale selskaper. OECD publiserer kun informasjonen offentlig i form av aggregerte og anonyme data, noe som gjør den lite brukbar for ikke-statlige aktører for å kreve ansvarlighet fra selskaper. I likhet med CRS, får veldig få utviklingsland tilgang til informasjonen i detaljert format.

D. Evig fokus på økonomisk konkurransedyktighet

OECDs skattepolitikk fokuserer på **konvensjonelle økonomiske indikatorer**. Selv etter tiår med bevis på at konkurranse på selskapsskatt kan virke skadelig for lands utvikling, fortsetter OECD å utforme politikk basert på prinsippet om at skattekonkurranse er gunstig for å tiltrekke investeringer. Dette resulterer ofte i løsninger som favoriserer multinasjonale selskaper, som kan organisere sine skatteforpliktelser mellom land.

F. Manglende relevans for utviklingsland

En ekstern evaluering av BEPS-samarbeidet peker på fraværet av tiltak som adresserer de **problemområdene utviklingsland selv anser som viktige**.¹⁶ Dette er problematisk fordi mange av tiltakene krever store ressurser for implementering, og når skatteadministrasjonens kapasitet allerede er begrenset, fører det til at ressurser trekkes fra der problemene faktisk ligger. Dette har utfordret utviklingslands vilje til å implementere avtalen.

2.5 Fra 2015 til 2023: Ideen om en skattekonvensjon

Forslaget om en skattekonvensjon fra resolusjonen fra november 2023 bygger på en tradisjon for å peke ut behovet for bedre samarbeid på skatt, og er ledet av G77-landene. Etter Mbeki-panelet på ulovlig kapitalflukt i 2015, har afrikanske land gått i front.

I 2019 la Afrikagruppen **for første gang frem et forslag om en FN-konvensjon om skatt**, som fort fikk bred støtte. Allerede i 2020 anbefalte FNs generalsekretær en skattekonvensjon som et tiltak mot Covid-19-krisen,¹⁹ og i 2021 var det en sentral anbefaling fra FNs FACTI-panel, en ekspertgruppe satt til å evaluere arbeid med økonomisk ansvarlighet, åpenhet og integritet for oppnåelse av 2030-agen- daen.²⁰ Selv World Economic Forum anbefalte skat- tekonvensjon som et viktig tiltak for å bygge opp og sikre økonomisk vekst igjen etter pandemien.²¹

I 2022 la Afrikagruppen igjen frem en resolusjon for forbedringer av internasjonalt skattesamarbeid i FNs generalforsamling. Resolusjonen ba i første omgang om en **utredning av eksisterende struk- turer for skattesamarbeid**, og en evaluering av mulighetsrommet for en konvensjon under FN. Selv om flere OECD-land var uttalt negative til resolusjo- nen, gikk den til slutt gjennom med **konsensus**.

FNs generalsekretær presenterte sin rapport i oktober 2023, som kritiserte OECDs lederskap og identifiserte **tre mulige veier** fremover for internas- jont skattesamarbeid:

1. **FN-konvensjon:** en juridisk bindende avtale som inneholder konkrete regler om bestemte problemstillinger.
2. **FN rammekonvensjon:** også en juridisk bind- ende avtale, men som etablerer et 'regime' av prinsipper og strukturer for samarbeid, og legger grunnlaget for utarbeidelse av mer spesifikke regler i form av protokoller på senere tidspunkt.
3. **FN rammeverk:** ikke en juridisk bindende avtale, men enighet om en agenda og koordin- ering av videre arbeid.

Mulighetene ble så diskutert i FNs generalforsamling i oktober 2023, og Afrikagruppen la frem et resolu- sjonsforslag om en rammekonvensjon. I november 2023 ble forslaget vedtatt med stort flertall til tross for motstand fra OECD-land og forankret dermed **forhandlinger om skattesamarbeid i FN**.

Voting Started			11/22/2023			11:18:14 AM							
A/C.2/78/L.18/Rev.1 (as a whole) Promotion of inclusive and effective international tax cooperation at the United Nations [Item 16 (h)], 25th meeting													
+	AFGHANISTAN	+	CAMEROON	-	FINLAND	+	KUWAIT	+	NEPAL	+	SAUDI ARABIA	-	UKRAINE
-	ALBANIA	-	CANADA	-	FRANCE	+	KYRGYZSTAN	-	NETHERLANDS (KIN...	+	SENEGAL	+	UNITED ARAB EMIR...
+	ALGERIA	+	CENTRAL AFR REP...	+	GABON	+	LAO PDR	-	NEW ZEALAND	-	SERBIA	-	UNITED KINGDOM
-	ANDORRA	+	CHAD	+	GAMBIA	-	LATVIA	+	NICARAGUA	+	SEYCHELLES	+	UNITED REP TANZA...
+	ANGOLA	+	CHILE	+	GEORGIA	+	LEBANON	+	NIGER	+	SIERRA LEONE	+	UNITED STATES
+	ANTIGUA-BARBUDA	+	CHINA	-	GERMANY	+	LESOTHO	+	NIGERIA	+	SINGAPORE	+	URUGUAY
+	ARGENTINA	+	COLOMBIA	+	GHANA	+	LIBERIA	-	NORTH MACEDONIA	-	SLOVAKIA	+	UZBEKISTAN
+	ARMENIA	+	COMOROS	-	GREECE	+	LIBYA	+	NORWAY	+	SLOVENIA	+	VANUATU
-	AUSTRALIA	+	CONGO	+	GRENADA	+	LIECHTENSTEIN	+	OMAN	+	SOLOMON ISLANDS	+	VENEZUELA
-	AUSTRIA	+	COSTA RICA	+	GUATEMALA	+	LITHUANIA	+	PAKISTAN	+	SOMALIA	+	VIET NAM
+	AZERBAIJAN	+	COTE D'IVOIRE	+	GUINEA	+	LUXEMBOURG	+	PALAU	+	SOUTH AFRICA	+	YEMEN
+	BAHAMAS	-	CROATIA	+	GUINEA-BISSAU	+	MADAGASCAR	+	PANAMA	+	SOUTH SUDAN	+	ZAMBIA
+	BAHRAIN	+	CUBA	+	GUYANA	+	MALAWI	+	PAPUA NEW GUINEA	-	SPAIN	+	ZIMBABWE
+	BANGLADESH	-	CYPRUS	+	HAITI	+	MALAYSIA	+	PARAGUAY	+	SRI LANKA	+	
+	BARBADOS	-	CZECHIA	+	HONDURAS	+	MALDIVES	+	PERU	+	SUDAN	+	
+	BELARUS	+	DEM PR OF KOREA	-	HUNGARY	+	MALI	+	PHILIPPINES	+	SURINAME	+	
-	BELGIUM	+	DEM REP OF THE C...	+	ICELAND	+	MALTA	-	POLAND	-	SWEDEN	-	
+	BELIZE	+	DENMARK	+	INDIA	+	MARSHALL ISLANDS	-	PORTUGAL	-	SWITZERLAND	-	
+	BENIN	+	DJIBOUTI	+	INDONESIA	+	MAURITANIA	+	QATAR	+	SYRIAN ARAB REP...	+	
+	BHUTAN	+	DOMINICA	+	IRAN (ISLAMIC REP...	+	MAURITIUS	-	REP OF KOREA	+	TAJIKISTAN	+	
+	BOLIVIA	+	DOMINICAN REPUB...	+	IRAQ	+	MEXICO	-	REP OF MOLDOVA	+	THAILAND	+	
-	BOSNIA-HERZEGOVI...	+	ECUADOR	-	IRELAND	+	MICRONESIA (Fs)	-	ROMANIA	+	TIMOR-LESTE	+	
+	BOTSWANA	+	EGYPT	-	ISRAEL	+	MONACO	+	RUSSIAN FEDERATI...	+	TOGO	+	
+	BRAZIL	+	EL SALVADOR	-	ITALY	+	MONGOLIA	+	RWANDA	+	TONGA	+	
+	BRUNEI DARUSSAL...	+	EQUATORIAL GUINEA	+	JAMAICA	+	MONTENEGRO	+	SAINT KITTS-NEVIS	+	TRINIDAD-TOBAGO	+	
-	BULGARIA	+	ERITREA	-	JAPAN	+	MOROCCO	+	SAINT LUCIA	+	TUNISIA	+	
+	BURKINA FASO	-	ESTONIA	+	JORDAN	+	MOZAMBIQUE	+	SAINT VINCENT-GR...	+	TURKMENISTAN	+	
+	BURUNDI	+	ESWATINI	+	KAZAKHSTAN	+	MYANMAR	+	SAMOA	+	TUVALU	+	
+	CABO VERDE	+	ETHIOPIA	+	KENYA	+	NAMIBIA	-	SAN MARINO	-	TÜRKIYE	+	
+	CAMBODIA	+	FIJI	+	KIRIBATI	+	NAURU	+	SAO TOME-PRINCIPE	+	UGANDA	+	
+	IN FAVOUR: 125			-	AGAINST: 48			+	ABSTENTION: 9				

Bilde 2: Oversikt over avstemningen 22. november 2023

Resolusjon 78/230²² etablerte en tostegsprosess opp mot etableringen av en rammekonvensjon. Første steg i prosessen var utformingen av Terms of Reference (ToR), en slags mandatbeskrivelse eller retningslinjer for det videre arbeidet.²³ Disse skulle forhandles frem i løpet av 2024, i en nyopprettet komité: The Ad Hoc Committee to Draft Terms of Reference for a United Nations Framework Convention on International Tax Cooperation. Komiteen var ledet av et byrå bestående av 20 medlemmer, med 4 representanter for hver av FNs 5 regionale grupper.²⁴

Komiteen møttes tre ganger gjennom året: først i februar for å fastsette det organisatoriske ved prosessen, så i mai og august for å forhandle om substansen (innholdet) i ToR.

På skrivende tidspunkt er komiteen ferdig med å forhandle og har lagt frem et utkast til ToR. Neste steg er at utkastet skal legges frem for vedtak i FNs generalforsamling i oktober/november 2024.²⁵ Dersom ToR blir vedtatt i generalforsamlingen, skal FNs medlemsland møtes minst tre ganger i året frem til 2027 for å forhandle frem en rammekonvensjon, i tillegg til to protokoller. Disse legges frem for generalforsamlingen første halvår av 2027.

Med mindre forhandlingene bryter sammen, kan verdenssamfunnet dermed få på plass et helhetlig globalt system for skattesamarbeid innen tre år. Veien har vært lang, og det gjenstår mange utfordringer. Men det er ingen tvil om at prosessen er historisk.

3. Skattekonvensjon

101



3.1 Hvorfor en rammekonvensjon

I denne briefen og andre kilder brukes begrepene 'skattekonvensjon' og 'rammekonvensjon om skattesamarbeid' om hverandre, selv om rammekonvensjon er det mer presise begrepet i internasjonale prosesser.

En rammekonvensjon er en juridisk bindende avtale som setter rammene for et internasjonalt styringssystem, inkludert mål, prinsipper og retningslinjer for samarbeid, samt institusjoner og prosedyrer for utviklingen av konkrete regelverk. En rammekonvensjon innebærer ikke direkte lovgivning og regler som land må følge, men legger til rette for utvikling av fremtidige regler.

For å styrke internasjonalt skattesamarbeid, fremme inkludering av alle land og bidra til finansiering av kritiske klima- og bærekraftsmål, må rammekonvensjonen være ambisiøs. Den må:

- Etablere et globalt, inkluderende beslutningsorgan som sikrer at alle land deltar på likefot, for eksempel et Conference of the Parties (COP).
- Definere mål og sentrale prinsipper for internasjonalt skattesamarbeid.
- Gjøre skattesamarbeid mer inkluderende og effektivt slik at alle land kan delta i utformingen av et rettferdig, progressivt, transparent og effektivt internasjonalt skattesystem, og nyter fordelene på like fot.
- Styrke den globale kampen mot ulovlig kapitalflyt ved å intensivere tiltak mot skatteunndragelse og skattetriksing.
- Fremme rettferdighet for utviklingsland ved å erstatte standarder og regler i dagens urettferdige system, som gir en urettferdig fordel for større og mer økonomisk utviklede land. Et nytt system må være rettferdig og balansert, og ta hensyn til utviklingslands interesser, utfordringer og behov.
- Se sammenhengen mellom skatt og oppnåelsen av globale målsetninger knyttet til utvikling, menneskerettigheter, likestilling og økologisk integritet.
- Redusere kompleksiteten og øke samstemtheten i dagens system ved å etablere grunnleggende strukturer, forpliktelser og avtalene for skattesamarbeid, med en trinnvis utvikling av mer detaljerte elementer, inkludert protokoller.
- Sikre at internasjonalt skattesamarbeid har en høy grad av åpenhet og tilrettelegger for deltakelse fra ikke-statlige aktører, for å øke ansvarliggjøring av myndigheter.

I dag finnes det ulike systemer for flere av disse punktene. Konvensjonen må sørge for et samstemt globalt system som kommer alle land til gode. For å oppnå et resultat med bredest mulig relevans, må rammekonvensjonen **fremforhandles på en transparent måte, der sivilsamfunn og andre observatører får delta.**

4. Terms of Reference 2024: et avgjørende år

4.1 Tre forhandlingsmøter og et vedtak

Forhandlingene om ToR i 2024 har gitt indikasjoner på hva en ramme-konvensjon om skattesamarbeid vil komme til å kunne gjøre og ikke gjøre, og det er mange positive tegn på fremgang. Alle land, inkludert de i OECD, har deltatt og kommet med konstruktive bidrag gjennom prosessen så langt, og samtlige land har hatt referanse til viktigheten av et mer inkluderende samarbeid i diverse innspill og innlegg. Til tross for uenigheter, spesielt rundt beslutningstaking – hvor flere OECD-land ønsket en konsensus-basert prosess – ble det oppnådd et kompromiss under første organisatoriske møte: beslutninger tas med flertall, men land skal arbeide mot konsensus.

Voting Started			8/16/2024	3:53:09 PM		
Draft ToR a/AC.295/2024/L.4						
AFGHANISTAN ✕ ALBANIA + ALGERIA ANDORRA + ANGOLA + ANTIGUA-BARBUDA ✕ ARGENTINA ARMENIA - AUSTRALIA ✕ AUSTRIA + AZERBAIJAN + BAHAMAS + BAHRAIN + BANGLADESH + BARBADOS + BELARUS ✕ BELGIUM + BELIZE BENIN BHUTAN + BOLIVIA ✕ BOSNIA-HERZEGOV... + BOTSWANA + BRAZIL + BRUNEI DARUSSAL... ✕ BULGARIA + BURKINA FASO + BURUNDI + CABO VERDE CAMBODIA	+ CAMEROON - CANADA + CENTRAL AFR REP... + CHAD + CHILE + CHINA + COLOMBIA + COMOROS + CONGO + COSTA RICA + COTE D'IVOIRE ✕ CROATIA + CUBA + CYPRUS ✕ CZECHIA + DEM PR OF KOREA + DEM REP OF THE C... ✕ DENMARK + DJIBOUTI + DOMINICA + DOMINICAN REPUB... + ECUADOR + EGYPT + EL SALVADOR + EQUATORIAL GUINEA + ERITREA ✕ ESTONIA + ESWATINI + ETHIOPIA + FIJI	✕ FINLAND ✕ FRANCE GABON + GAMBIA ✕ GEORGIA ✕ GERMANY + GHANA ✕ GREECE GRENADA + GUATEMALA + GUINEA + GUINEA-BISSAU + GUYANA + HAITI + HONDURAS ✕ HUNGARY ICELAND + INDIA + INDONESIA + IRAN (ISLAMIC REP... + IRAQ ✕ IRELAND + ISRAEL + ITALY + JAMAICA + JAPAN + JORDAN + KAZAKHSTAN + KENYA KIRIBATI	+ KUWAIT + KYRGYZSTAN + LAO PDR ✕ LATVIA + LEBANON + LESOTHO ✕ LIBERIA + LIBYA ✕ LIECHTENSTEIN + LITHUANIA ✕ LUXEMBOURG + MADAGASCAR MALAWI + MALAYSIA + MALDIVES + MALI ✕ MALTA MARSHALL ISLANDS + MAURITANIA + MAURITIUS + MEXICO MICRONESIA (Fs) ✕ MONACO + MONGOLIA ✕ MONTENEGRO + MOROCCO + MOZAMBIQUE + MYANMAR + NAMIBIA NAURU	+ NEPAL ✕ NETHERLANDS (KIN... - NEW ZEALAND + NICARAGUA + NIGER + NIGERIA NORTH MACEDONIA ✕ NORWAY + OMAN + PAKISTAN PALAU + PANAMA PAPIUA NEW GUINEA + PARAGUAY + PERU + PHILIPPINES ✕ POLAND + PORTUGAL + QATAR - REP OF KOREA + REP OF MOLDOVA ✕ ROMANIA + RUSSIAN FEDERATI... + RWANDA + SAINT KITTS-NEVIS + SAINT LUCIA + SAINT VINCENT-GR... SAMOA ✕ SAN MARINO SAO TOME-PRINCIPE	+ SAUDI ARABIA + SENEGAL SERBIA + SEYCHELLES + SIERRA LEONE ✕ SINGAPORE ✕ SLOVAKIA ✕ SLOVENIA SOLOMON ISLANDS + SOMALIA + SOUTH AFRICA + SOUTH SUDAN ✕ SPAIN + SRI LANKA + SUDAN + SURINAME ✕ SWEDEN ✕ SWITZERLAND + SYRIAN ARAB REP... + TAJIKISTAN + THAILAND + TIMOR-LESTE + TOGO TONGA ✕ TRINIDAD-TOBAGO + TUNISIA + TURKMENISTAN TUVALU ✕ TÜRKIYE + UGANDA	✕ UKRAINE ✕ UNITED ARAB EMIR... - UNITED KINGDOM + UNITED REP TANZA... - UNITED STATES + URUGUAY + UZBEKISTAN VANUATU VENEZUELA + VIET NAM + YEMEN + ZAMBIA + ZIMBABWE
+ IN FAVOUR: 110			- AGAINST: 8			
			✕ ABSTENTION: 44			

Bilde 3: oversikt over avstemningen 16. august 2024

I forkant av første møte om substans ble medlemsland og andre relevante aktører, inkludert sivilsamfunn, invitert til å gi innspill.²⁶ Sivilsamfunnsnettverket i Norge skrev for eksempel en kritisk analyse av Norges innspill i forkant av møtet.²⁷ Under selve møtet kom komiteen seg gjennom en lang liste av forslag til innhold i ToR, til tross for uenigheter.²⁸

Før andre møte om substans publiserte byrået et **svært lovende utkast til ToR**, som utgangspunkt for forhandlingene.²⁹ Utkastet inneholdt mange av de elementene internasjonalt sivilsamfunn mener er helt sentrale, og unngikk kontroversielle temaer som beslutningstaking og duplisering av eksisterende arbeid. Medlemsland og andre aktører fikk mulighet til å komme med innspill til utkastet, som ble gjort tilgjengelig på FNs nettsider.³⁰

Under andre forhandlingsmøte var diskusjonene mer spisset, men også mer konstruktive, og alle engasjerte seg med tekstvalgene i utkastet. Spesielt inkluderingen av en referanse til menneskerettigheter på prinsipp-nivå ble tema for stor diskusjon. Andre sentrale elementer som koblingen til bærekraftig utvikling ble også diskutert og formuleringer finpusset. Etter tre uker publiserte byrået et endelig utkast,³¹ som ble vedtatt 16. august med flertall. Spesielt positivt var det at posisjonen til et samlet EU beveget seg fra en "nei"-stemme i 2023, til å stemme avholdende til utkastet i 2024. Dette sendes nå til FNs generalforsamling for videre arbeid med en rammekonvensjon.

4.2 Innhold i utkastet til Terms of Reference

Resultatet fra forhandlingene er et ambisiøst utkast til ToR som etablerer grunnleggende prinsipper, mål, temaer og obligasjoner for skattesamarbeid. Det gjenstår noen elementer, men de viktigste punktene er til stede i utkastet.³² Det følgende er et sammendrag:

Introduction:

Kort oversikt over bakgrunn og mandat for dokumentet innenfor FN-systemet.

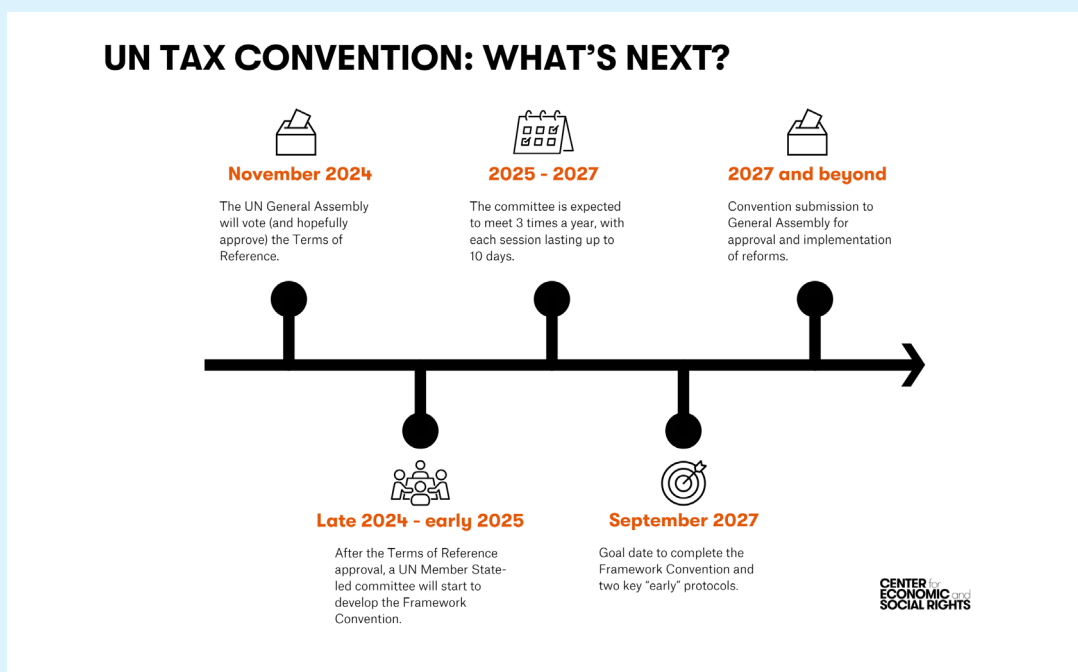
Preamble:

Konvensjonen skal knyttes sammen med tre andre FN-resolusjoner om skattesamarbeid (Afrikagruppen fra 2022 og 2023, og FfD Addis Abeba Action Agenda.)

Objectives:

Konvensjonen skal ha en tydelig formålsbegrunnelse, med tre hovedmål:

1. Establish fully inclusive and effective international tax cooperation in terms of substance and process;
2. Establish a system of governance for international tax cooperation capable of responding to existing and future tax and tax-related challenges on an ongoing basis;
3. Establish an inclusive, fair, transparent, efficient, equitable, and effective international tax system for sustainable development, with a view to enhancing the legitimacy, certainty, resilience, and fairness of international tax rules, while addressing challenges to strengthening domestic resource mobilization.



Bilde 4: oversikt over tidslinjen som følger fra ToR-utkastet fra 16. august

Principles:

Konvensjonen skal inneholde førende prinsipper for sitt arbeid med et mer inkluderende og effektivt skattesamarbeid. Prinsippene inkluderer blant annet rettferdig fordeling av beskatningsrett i tilknytning til bærekraftig utvikling, selvråderett over skattesystemer, og hensyn til lands forskjellige forutsetninger og behov, for å nevne noen.

Commitments:

Konvensjonen skal inneholde forpliktelser til arbeid på spesifikke temaer. Eksempler på temaer trukket frem i utkastet er bl.a. rettferdig beskatning av selskaper og store formuer, og sammenheng mellom skatt og bærekraftig utvikling.

Capacity building:

En anerkjennelse av viktigheten av å tilrettelegge for deltakelse i internasjonalt skattesamarbeid, inkludert for utviklingsland.

Other elements:

Konkrete elementer til en styringsstruktur for konvensjonen, bl.a. definisjoner, tiltak for informasjonsdeling, et styringsorgan (Conference of the Parties).

Protocols:

To protokoller (juridisk bindende regler/regeleindringer) skal utvikles i parallell med selve konvensjonen. En av disse skal handle om "taxation of income derived from the provision of cross-border services in an increasingly digitalized and globalized economy". Den andre skal velges av medlemslandene blant en liste med fire høyt prioriterte problemområder. Det er også referanse til andre mulige protokoller til senere utvikling.

Approaches and time frame for

negotiation: Konkrete retningslinjer for komitearbeidet med selve konvensjonen. Legger frem et mål om å fullføre arbeidet i 2027.

Resources to support the work of the negotiating body:

En formell forespørsel om tildeling av ressurser innad i FN-systemet, men også en oppfordring til medlemsland om å bidra økonomisk for å sikre utviklingslandene deltakelse i forhandlingene.

5. Norge og internasjonalt skattesamarbeid

5.1 Et langvarig engasjement

Norges engasjement i internasjonalt skattesamarbeid har vært konsekvent gjennom skiftende politisk lederskap, med fokus på ulovlig kapitalflyt, skatteunndragelser og kampen mot økende ulikhet. På 2000-tallet deltok Norge aktivt både i OECD og gjennom FATF (Financial Action Task Force), og hadde blant annet presidentskapet i FATF i 2012-2013.

I 2008 nedsatte daværende regjering et offentlig utvalg til å **utrede funksjonen av lukkede jurisdiksjoner (skatteparadis) for kapitalflukt fra utviklingsland**. Mandatet innebar også at utvalget skulle gjøre en vurdering av Norges utviklingspolitikk, spesielt i forhold til plassering av midler via lukkede jurisdiksjoner. Utvalget leverte NOU 2009:19 - skatteparadis og utvikling,³³ som pekte på svakheter i det internasjonale regelverket som tillater skatteparadiser å tilby gunstige betingelser og hemmelighold. Disse ble koblet direkte med negative konsekvenser for lands skattesystemer, ressursfordeling, økonomisk kriminalitet og institusjonell kvalitet og vekst i utviklingsland, og verden generelt.

Kapitalfluktutvalget foreslo flere tiltak for å redusere negative konsekvenser ved lukkede jurisdiksjoner: styrking av skattesystemer i utviklingsland, utvidet informasjonsplikt for flernasjonale selskaper,³⁴ nye retningslinjer for Norfunds investeringer via tredjeland og mye mer. Dette var også første gang en internasjonal konvensjon for økonomisk åpenhet ble anbefalt. Mange av forslagene har i etterkant blitt en sentral del av Norges utviklings- og utenrikspolitikk, både som konkrete tiltak og initiativer Norge har støttet i multinasjonale fora.

5.2 Fra 2009: internasjonal konvensjon for økonomisk åpenhet

I 2013 ble kapitalfluktutvalget fulgt opp i stortingsmeldingen “Dele for å skape: demokrati, rettferdig fordeling og vekst i utviklingspolitikken”, som knyttet skatteparadis til kapitalflukt fra utviklingsland. Meldingen fremmet regjeringens ønske om å ta “initiativ til internasjonal dialog om strengere regler for økonomisk

åpenhet.”³⁵ Meldingen påpekte også mangelen på rettslig bindende regler i internasjonalt skattesamarbeid, noe som særlig rammer utviklingsland med svak forhandlingsposisjon. Ideen om en konvensjon har dermed – fra Norges side – alltid vært knyttet til viktigheten av å fremme utviklingslands posisjon.

I kobling til behovet for nye internasjonale regler, har Norge lenge vært en forkjemper for god **problemforståelse, bred internasjonal dialog og kartlegging av hvilke fora** som kan være relevante for regelutvikling. Norge har deltatt aktivt i OECDs Global Forum, som fikk en oppsving etter 2009. Norge var blant de første landene som ble med i informasjonsutveksling utviklet gjennom Global Forum, både før og etter etableringen av automatisk utveksling gjennom CRS. Norge har også vært med fra begynnelsen av arbeidet med BEPS-initiativet i 2013, og vært aktiv i implementering og vurdering av samarbeidet.

Utenom OECD-arbeidet har Norge vært gode på både å initiere og støtte andre globale tiltak, ofte i regi av FN. Fra 2011 deltok Norge i **høynivåpanelet mot ulovlig kapitalflyt i Afrika (Mbeki-panelet)**, opprettet av FNs økonomiske kommisjon for Afrika. Norge var eneste land utenfor Afrika representert i panelet, som bidro til økt forståelse rundt kapitalflukt fra Afrika og globalt. Panelets rapport fra 2015 inneholdt flere anbefalinger, og etablerte afrikanske land som en ledende stemme for reform av internasjonalt skattesamarbeid.

«Utenom OECD-arbeidet har Norge vært gode på både å initiere og støtte andre globale tiltak, ofte i regi av FN.»

Norge har også deltatt aktivt i FNs konferanser om finansiering for utvikling (FfD). Under tredje konferanse i Addis Ababa i 2015 hadde Norge en viktig rolle som tilrettelegger, med spesielt fokus på å bygge broer og skape konsensus mellom land rundt Addis Ababa Action Agenda. Norge har også vært blant de fremste landene til å forplikte seg aktivt til oppnåelsen av Agendaen etter 2015, blant annet gjennom finansiering og deltakelse i Addis Tax Initiative (ATI), Platform for Collaboration (PCT) on Tax og Tax Inspectors Without Borders (TIWB).³⁶ Norges støtte til sivilsamfunn og forskning på skattefeltet gjennom tiår har også vært avgjørende for dagens ordskifte.

I perioden 2019–2020 var Norge president i FNs økonomiske og sosiale råd (ECOSOC) og lanserte høynivåpanelet for finansiell ansvarlighet, åpenhet og integritet (FACTI-panelet),³⁷ sammen med Nigeria

som president for FNs generalforsamling. Panelets rapport fra 2021 anbefalte en FN-ledet prosess mot en skattekonvensjon. Oppfølging av forslagene fra FACTI-panelet har vært forankret i statsbudsjettet fra og med 2021.

Norge har også praktisk erfaring med kapasitetsbygging og samarbeid med nasjonale skattemyndigheter i det globale sør, gjennom programmer som Skatt for Utvikling og Olje for Utvikling. Kombinasjonen av høyt nivå av bistandssamarbeid og økonomisk støtte til utviklingsland, og engasjement på skattefeltet internasjonalt, har gitt en solid legitimitet og faglig tyngde. Sammenlignet med andre OECD-land har Norge vært langt mer åpen for å fremme behovene til det globale sør. Dette ble igjen demonstrert da Norge stemte positivt for FN-resolusjonen i november 2022, som et av få OECD-land.

5.3 Etter resolusjonen i 2023: en nølende brobygger?

Nåværende regjering har forpliktet seg til en “ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å bekjempe ulovlig kapitalflyt og skatteunndragelse” i Hurdalsplattformen. Plattformen inkluderer også forpliktelsen til å arbeide for en internasjonal konvensjon om økonomisk åpenhet, som speiler norsk utredningsarbeid og initiativ på internasjonalt nivå helt tilbake til 2009 og kapitalfluktutvalget.

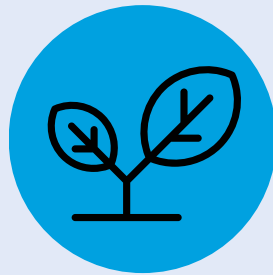
I november 2023 stemte Norge avholdende til resolusjonen som etablerte mellomstatlige forhandlinger om skatt i FN. Selv om dette til dels var en skuffelse, viste avstemningen Norges vilje til å engasjere seg konstruktivt i prosessen. Dette stod i kontrast til mange av Norges allierte i OECD, som motsatte seg prosessen ved å stemme negativt og komme med utvannende endringsforslag. Etter avstemningen bekreftet utenriksminister Barth Eide i en pressemelding at Norge vil fortsette å engasjere seg aktivt i prosessen og ønsker å spille en rolle som brobygger mellom det globale sør og nord.³⁸

Norges valg om å **delta i byrået til ad hoc-komiteen for ToR** viste samme vilje til å delta. Samtidig var Norges innlegg i første komitemøte relativt nedtonet og på linje med de fleste europeiske land i OECD. Det skriftlige innspillet levert av Norge til komiteen i april var enda mer skuffende, og var på mange måter mindre progressivt enn selv andre OECD-land.³⁹

Norsk deltaktelse i **andre forhandlingsrunde** opprettholdt en lignende posisjon, med dempet ambisjonsnivå og fokus på å ikke utfordre eksisterende rammer for samarbeid. Selv når prinsipper Norge typisk forsvaret i internasjonal sammenheng ble utfordret, var delegasjonen sjeldent villig til å forsvare dem.⁴⁰ Ved avstemningen om det endelige utkastet til ToR, **stemte Norge igjen avholdende**. I sin formelle uttalelse etter avstemningen, ble dette forklart av misnøye over manglende tiltak for å styrke koordineringen med eksisterende samarbeidsprosesser, og tilstedeværelsen av dupliserende tiltak i ToR.⁴¹

Til tross for at nåværende regjering har lagt tydelige politiske føringer for skattesamarbeid, både som brobygger og som forkjemper for å styrke koblingen mellom skatt og kampen mot økonomisk ulikhet, har ikke den norske delegasjonen i ToR-forhandlingene vært særlig progressive. Gitt Norges **posisjon, legitimitet, faglige kunnskap og potensielle påvirkningskraft** innenfor den vestlige blokken, bør Norge bli mer ambisiøse i sin deltakelse.

6. Hva bør Norge gjøre videre?



Mellomstatlig samarbeid har ført til betydelige reformer i det internasjonale skattesystemet, og Norge har spilt en sentral rolle i viktige initiativer. Prinsippene og avtaleverkene som er utarbeidet så langt, fungerer derimot ikke for alle land. En stor majoritet av verdens land ønsker nå en ny retning på samarbeidet, basert i en arena med demokratisk legitimitet.

Spesielt unikt for Norges posisjon har vært en relativ uavhengighet og tydelighet om viktigheten av å sette utviklingsland i stand til å dra nytte av internasjonale avtaleverk og åpenhet.

Norge er derfor godt posisjonert for å bidra inn i fremtidens inkluderende skattesamarbeid – gjennom en skattekonvensjon i FN. Dette er eneste måte å følge opp Norges lange historie som foregangsland i skattesamarbeid, og politiske forpliktelser fra internasjonale initiativ og gjeldende regjeringsplattform.

Norge bør:

- Stemme for vedtakelsen av Terms of Reference i FNs generalforsamling i november.
- Ta en lederrolle internasjonalt og gi tydelig støtte til FNs avgjørende rolle i internasjonale skattepørsmål.
- Balansere behovet for bred deltakelse i forhandlingene om en rammekonvensjon med behovet for et sterkt resultat, og bidra til å finne felles interesser og mulige kompromisser mellom uenige parter.
- Bruke internasjonale møter til å rette søkelyset på behovet for en skattekonvensjon ved å arrangere side events og ta andre initiativ som viser støtte til styrket internasjonalt skattesamarbeid i FN.
- Bidra til et Outcome Document fra den fjerde konferanse om finansiering for utvikling i Sevilla 2025 som støtter opp om forhandlingene for en skattekonvensjon i FN.
- Sørg for at sivilsamfunn får delta i prosessene på en meningsfull måte, både ved å sikre en formell plass for sivilsamfunn i forhandlingene og ved å støtte sivilsamfunn økonomisk til å delta i prosessen, nasjonalt og internasjonalt.

«Spesielt viktig er Norges arbeid til å påvirke sine allierte til å innta en mer konstruktiv posisjon i forhandlingene.»

Til tross for skuffende ambisjonsnivå i forhandlingene om ToR i 2024, har Norge fortsatt stort potensial til å bidra som en seriøs og balansert aktør videre i prosessen. Politisk ledelse er i økende grad uttalt positiv til arbeidet med en rammekonvensjon, men disse holdningene må også følges opp i forhandlingsrommet i FN.

Norge har en viktig rolle å spille som brobygger i de kommende årene frem mot 2027. Norge har oppbygget seg legitimitet gjennom sin lange historie med skattesamarbeid. Denne posisjonen må brukes til å fremme utviklingslands perspektiver, inkludert ved å anerkjenne deres erfaringer fra tidligere samarbeid.

Samtidig vil det være helt kritisk å holde alle land ved forhandlingsbordet, og å bidra til at kompromisser utformes heller enn at dører lukkes. Forhandlingene om ToR gjorde det tydelig at kritiske aktører ønsker en svak rammekonvensjon med minst mulig konkrete forpliktelser for å endre dagens skattesamarbeid. Norge kan ikke være med på disse premissene, men bør arbeide for å påvirke disse landene til å spille inn konstruktive, sterke løsninger som passer alle lands behov.

Spesielt viktig er Norges arbeid til å påvirke sine **allierte til å innta en mer konstruktiv posisjon** i forhandlingene. Fra begynnelsen av forhandlingene i 2024 har det vært tegn på at samholdet i OECD slår sprekker, spesielt blant EU-land. EU har i de siste årene hatt flere ambisiøse tiltak for skatt og åpenhet på egen agenda. Men når de samme tiltakene har ligget på forhandlingsbordet i OECD, har resultatet blitt vannet ut. En mer demokratisk forankret prosess i FN vil også bety et nytt **handlingsrom for EU å fremme egen agenda**. At EU stemte avholdende til ToR i august 2024, er et tydelig tegn på en begynnelse av dette skiftet.

Sivilsamfunnets jobb er å presse myndigheter til å delta og bidra konstruktivt i prosessen, og å gjøre koblingene mellom skattesamarbeid og andre viktige globale prosesser og målsetninger i kampen for en mer rettferdig og bærekraftig verden. Vi vil fortsette å utfylle vår rolle i denne prosessen – og håper at Norge vil leve opp til ambisjonene.

Fotnoter

- 1 Samlebegrep som inkluderer både ulovlig skatteunndragelse (tax evasion) og skatteomgåelse (tax avoidance) gjennom aggressiv skatteplanlegging, som ikke nødvendigvis er ulovlig, men likevel politisk uønskelig.
- 2 [Tax Justice Network. \(2023\). State of Tax Justice Report 2023.](#)
- 3 Les mer for eksempel i Marianne Marthinsen og Maria Walberg. (2019). Rødt Lys
- 4 United Nations. (2001) Report of the High-level Panel on Financing for Development.
- 5 [Abdoul Chowdary og Sol Piciotto. \(2021\). Streamlining the Architecture of International Tax through a UN Framework Convention on Tax Cooperation](#)
- 6 Et sammendrag av dette arbeidet finnes i del 2.2 av denne briefen.
- 7 Rapporten fokuserte hovedsakelig på mer tradisjonelle skatteparadis, noe som betydde at land innad i OECD med høyt nivå av finansielt hemmelighold slapp unna, til tross for sin viktige rolle som tilretteleggere for skattetap internasjonalt.
- 8 Press fra USA førte etter hvert til en omdirigering bort fra fokus på skattesystemer, til informasjonsutveksling og administrativt samarbeid..
- 9 Les om svakheter ved disse i del 2.4 av denne briefen.
- 10 Les mer om avtalen i del 2.3 av denne briefen.
- 11 [Regjeringen.no. \(2023\). Norge vil innføre regler om skattlegging av multinasjonale konsern.](#)
- 12 Enkel forklaring på [Skatteetaten.no. \(n.d.\) Global skattereform](#)
- 13 Basert i stor grad på [Tax Justice Network. \(2023\). Why the world needs UN leadership on global tax policy](#)
- 14 Inkluderer Corporate Tax Haven Index, Financial Secrecy Index, State of Tax Justice Report
- 15 [Tax Justice Network. \(2023\). State of Tax Justice Report 2023.](#)
- 17 [EU Tax Observatory. \(2023\). Global Tax Evasion Report 2024](#)
- 18 [EU Tax Observatory. \(2024\). The Atlas of the Offshore World](#)
- 16 [Secretary General of the UN. \(2023\). Report on inclusive tax cooperation.](#)
- 19 [Global Alliance for Tax Justice. \(2023\). Press release: Governments Approve Proposal for International Tax Cooperation at United Nations](#)
- 20 [FACTI-panel, United Nations. \(2021\). Financial Integrity for Sustainable Development.](#)

- 21 [World Economic Forum. \(2021\). Building Back Broader: Policy Pathways for an Economic Transformation](#)
- 22 [Link til resolusjonsteksten på FNs nettsider.](#)
- 23 Les mer om ToR-forhandlingene i del 4 av denne briefen.
- 24 [UN Department of Economic and Social Affairs. \(2024\). Bureau.](#)
- 25 Les mer om utviklingen under de tre forhandlingsmøtene i del 4.1 av briefen, og om innholdet i 4.2.
- 26 Finn innspillene her: [UN Department of Economic and Social Affairs. \(2024\). Inputs first session.](#)
- 27 Se for eksempel [Tax Justice Norge. \(2024\). Feiger Norge ut i FN?](#)
- 28 Les mer om første møte i denne bloggen fra [Tax Justice Network: What happened at the first round of UN tax negotiations and what's next? \(2024\)](#)
- 29 [Ad Hoc Committee for ToR. \(2024\). Proposal for Zero Draft Terms of Reference for a United Nations Framework Convention on International Tax Cooperation](#)
- 30 [UN Department of Economic and Social Affairs. \(2024\). Inputs second session.](#)
- 31 [Ad Hoc Committee for ToR. \(2024\). Chairs proposal for draft terms of reference for a United Nations Framework Convention on International Tax cooperation.](#)
- 32 En analyse av innhold og mangler i TOR finner du her: <https://www.cesr.org/convention-consequences-analyzing-the-critical-issues-from-untc-negotiations/>
- 33 NOU 2009:19. Skatteparadis og utvikling: tilstand, analyser og tiltak.
- 34 Selskapene ville i så fall måtte oppgi nøkkeltall fra land der de driver virksomhet – land-for-land-rapportering, eller LLR.
- 35 s. 94 i [Meld St. 25 \(2012–2013\)](#)
- 36 ATI er et forpliktende samarbeid om skattebistand mellom donor- og mottakerland. PCT er et samarbeidsinitiativ mellom OECD, Verdensbanken, IMF og FN for å bedre koordinere nasjonal ressursmobilisering. TIWB er et prosjekt mellom OECD og UNDP som koordinerer deling av erfaring mellom skattemyndigheter, blant annet gjennom “utveksling” av skatterevisorer mellom land.
- 37 [FACTI-panel. \(2021\). FACTI panel report.](#)
- 38 [Regjeringen.no. \(2023\). Pressemelding – internasjonalt skattesamarbeid.](#)
- 39 [Les TJNs nettsak for en dypere analyse av innspillet.](#)
- 40 for eksempel på spørsmål om likestilling mellom kjønnene, klimatiltak eller progressivitet i skattesystemene som en metode å motvirke økende ulikhet.
- 41 [Norway at the UN. \(2024\). Explanation of Vote](#)